

Sygn. akt III KK 167/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Małgorzata Gierszon
SSN Jerzy Grubba

w sprawie **A. K.**

ukaranej z art. 151 § 1 k.w. i art. 157 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 26 czerwca 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

na korzyść ukaranej,

od wyroku Sądu Rejonowego w B.

z dnia 6 listopada 2017 r., sygn. VII W [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B., Zamiejscowy VII Wydział Kamy w H., wyrokiem nakazowym z dnia 6 listopada 2017 r., sygn. akt VII W [...], uznał obwinioną A. K. za winną tego, że w dniu 12 października 2017 r., w pobliżu miejscowości T., gmina B., na terenie Nadleśnictwa B., leśnictwo T., oddział [...], nie będąc do tego uprawnionym, przechodziła przez las w miejscu, gdzie jest to zabronione

oraz wbrew żądaniu strażnika leśnego, to jest osoby uprawnionej nie opuściła lasu, tj. wykroczenia z art. 151 § 1 k.w. i art. 157 § 1 k.w., i za to, na podstawie art. 151 § 1 k.w. w zw. z art. 9 § 2 k.w., wymierzył jej karę grzywny w wysokości 200 zł oraz zasądził od niej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 30 zł tytułem opłaty oraz obciążył ją zryczałtowanymi wydatkami postępowania w wysokości 50 zł.

Wobec niezłożenia przez obwinioną sprzeciwu, wyrok uprawomocnił się w dniu 17 listopada 2017 r.

Od tego wyroku kasację złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył powyższy wyrok w całości na korzyść obwinionej, i **zarzucając** rażące oraz mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, to jest art. 93 § 2 k.p.w., polegające na przyjęciu, że okoliczności przypisanego ukaranej czynu i jej wina nie budzą wątpliwości, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku nakazowego, podczas gdy w świetle dowodów dołączonych do wniosku o ukaranie zarówno wina, jak i okoliczności czynu zarzucanego obwinionej, budziły poważne wątpliwości, co winno skutkować skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie w celu wyjaśnienia wszystkich istotnych dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności, **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich zasługuje na uwzględnienie.

Należy na wstępie przypomnieć, iż zgodne z art. 93 § 2 k.p.w., orzekanie w postępowaniu nakazowym możliwe jest jedynie wtedy, gdy okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Ziszczenie się wskazanego warunku wymaga zatem dokonania ustaleń, w świetle których zaistnienie czynu zabronionego jako wykroczenia, sprawstwo oraz wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Brak owych wątpliwości musi wynikać z załączonych do wniosku o ukaranie, a uznanych przez sąd za ujawnione, materiałów dowodowych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że postępowanie nakazowe jest instytucją prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, gdzie materiał dowodowy istniejący w aktach sprawy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych wątpliwości, co do winy i okoliczności popełnienia zarzucanego czynu (por. np. wyroki Sądu Najwyższego:

z dnia 23 września 2009 r., IV KK 59/09, LEX nr 524057 i z dnia 4 listopada 2014 r., III KK 143/14, LEX nr 1545148).

Tymczasem, co podnosi Autor kasacji, na podstawie materiału dowodowego uzyskanego w toku czynności wyjaśniających w niniejszej sprawie nie można w sposób jednoznaczny ustalić czy na terenie nadleśnictwa B., leśnictwo T., oddział [...] w dniu 12 października 2017 r. obowiązywał okresowy zakaz wstępu do lasu. Trafnie zauważa Rzecznik Praw Obywatelskich, że z zeznań Strażników Leśnych C. M. i J. S. wynika, że powierzchnia robocza oddziału [...] Leśnictwa T., Nadleśnictwa B. w trakcie wykonywanych czynności, polegających na zabezpieczaniu maszyn ścinających, objęta była czasowym zakazem wstępu, zgodnie z zarządzeniem nr [...] Nadleśniczego Nadleśnictwa B. z dnia 28 kwietnia 2017 r., w sprawie wprowadzenia okresowego zakazu wstępu do lasu. Świadkowie wskazali również, że przed rozpoczęciem prac związanych z usuwaniem drzew zagrażających bezpieczeństwu publicznemu i pożarowemu, powierzchnia jak i drogi, dojazdu zostały oznakowane tablicami informacyjnymi i słupkami o wysokości 2 metrów w kolorze czerwonym (k. 9, 11). Do akt sprawy załączono ponadto kopię zarządzenia nr [...] Nadleśniczego Nadleśnictwa B. z dnia 28 kwietnia 2017 r. (k. 13) oraz dwa załączniki, tj. mapę lasów objętych okresowym zakazem wstępu (k. 15) i obwieszczenie (k. 14).

Czyn zabroniony stypizowany w art. 151 § 1 k.w. polega między innymi na przechodzeniu lub przejeżdżaniu przez grunt leśny w miejscach, w których jest to zabronione. Wykroczenie może być popełnione zarówno umyślnie jak i nieumyślnie. W przedmiotowej sprawie kluczowe dla ustalenia odpowiedzialności obwinionej jest ocena, czy była ona uprawniona do przebywania w tym lesie.

Kwestię tę regulują przepisy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 788). Zgodnie z art. 26 ust. 1 w/w ustawy, lasy stanowiące własność Skarbu Państwa są udostępniane dla ludności. Z kolei, zgodnie z art. 26 ust. 3 tej ustawy, nadleśniczy jest uprawniony do wprowadzenia okresowego zakazu wstępu do lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa. Słusznie zauważa Rzecznik Praw Obywatelskich, że kolejnym elementem normy prawnej zawartej w przytoczonym przepisie są przesłanki wprowadzenia tego zakazu. Innymi słowy, zakaz wstępu do lasu może wprowadzić wyłącznie

nadleśniczy oraz nie może to być zakaz inny, niż okresowy. Wyłączona jest zatem możliwość wprowadzenia zakazu przez jakąkolwiek inną osobę nie posiadającą przymiotu „nadleśniczego” (nie będącą nadleśniczym), podobnie jak nie jest możliwe wprowadzenie zakazu stałego (bezterminowego). Działanie takie nie mieściłoby się bowiem w granicach kompetencji nakreślonej w art. 26 ust. 3 ustawy o lasach.

Co istotne, zarządzenie nr [...] z dnia 28 kwietnia 2017 r. Nadleśniczego Nadleśnictwa B. jest aktem prawnym zmieniającym zarządzenie nr [...] z dnia 27 marca 2017 r. Nadleśniczego Nadleśnictwa B. w sprawie wprowadzenia okresowego zakazu wstępu do lasu - którego to, jako źródłowego, w przedmiotowych aktach brakuje. Podkreślić również należy, że w zarządzeniu nr [...] Nadleśniczego Nadleśnictwa B. wskazano jedynie przyczynę wprowadzenia okresowego zakazu wstępu do lasu oraz wskazano tereny, których zakaz nie dotyczy, resztę zaś postanowień, w tym kwestie terminu obowiązywania przedmiotowego zakazu wskazanego w zarządzeniu nr [...], pozostawiono bez zmian. Z kolei z treści obwieszczenia stanowiącego załącznik do zarządzenia nr [...] wynika, że termin obowiązywania zakazu wstępu ustalono od dnia 1 kwietnia 2017 r. do odwołania, zaś jako przyczynę wskazano zagrożenie bezpieczeństwa publicznego, związane w wystąpieniem w lasach zniszczenia oraz znacznego uszkodzenia drzewostanów, przejawiającego się masowym zamieraniem drzew i drzewostanów na skutek zachodzących procesów powodujących powstanie dużej liczby drzew martwych, stanowiących realne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz ich mienia.

Słusznie podkreśla Rzecznik Praw Obywatelskich, że przepisy nie pozwalają na wprowadzenie przez Nadleśniczego zakazu nieograniczonego terminem. Sformułowanie „do odwołania” świadczy w istocie o charakterze stałym zakazu. Ponadto, przyczyna wskazana w obwieszczeniu w ogóle nie może być podstawą legalnie wprowadzonego zakazu, bo nie występuje w katalogu powodów wprowadzenia zakazu okresowego, wskazanych w art. 26 ust. 3 ustawy o lasach. Katalog przyczyn, dla których możliwe jest wprowadzenie zakazu w trybie art. 26 ust. 3 tej ustawy, dotyczy nadzwyczajnych zdarzeń, których zaistnienie może spowodować odstępnie od ogólnej zasady udostępniania lasu dla ludności i

prowadzić do ograniczeń wynikających z art. 26 ust. 1 ustawy o lasach.

Nie bez znaczenia jest również okoliczność, że z pola widzenia Sądu Rejonowego w B. umknęła kwestia, czy zachowanie obwinionej, polegające na braniu udziału w pokojowej akcji protestacyjnej przeciwko masowemu pozyskiwaniu drewna w Puszczy B., choćby w kontekście wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 17 kwietnia 2018 r. (C - 441/17), cechuje się szkodliwością społeczną w jakimkolwiek stopniu (art. 1 § 1 k.w.).

W tej sytuacji Sąd Rejonowy w B. był zobligowany skierować sprawę na rozprawę, przeprowadzić postępowanie dowodowe i wyjaśnić wszystkie istotne dla merytorycznego rozstrzygnięcia okoliczności. W szczególności zaś ten Sąd powinien zapoznać się z treścią zarządzenia nr [...] Nadleśniczego Nadleśnictwa B. z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie wprowadzenia okresowego zakazu wstępu do lasu i ustalić, czy zakaz ten został wydany zgodnie z obowiązującym prawem, oraz czy zachodziły materialnoprawne podstawy przypisania A. K. odpowiedzialności za zarzucane jej wykroczenia. Wskazane w kasacji rażące naruszenie art. 93 § 2 k.p.w., jakiego dopuścił się Sąd Rejonowy w B., miało istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, bowiem nie można wykluczyć, że po przeprowadzeniu rozprawy, zapadłoby inne, co do istoty, orzeczenie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy z mocy art. 537 § 2 k.p.k. i art. 535 § 5 k.p.k. orzekł jak w wyroku.

a